

Un llibre boníssim

Un llibre bo t'absorbeix.
Et segresta. Se't fa seu.
Et desposseeix. T'arranca
del garbuix de relacions
i de la muntanya de coses
de la realitat material.

BLANCA LLUM
VIDAL

Dir que un llibre és bo o és dolent acostuma a fer riure si no dius res més tot seguit. Només en funció de l'artilleria argumental que siguem capaços de desplegar i dels malabars retòrics que puguem portar a terme, aconseguirem de convèncer sobre la seva excel·lència o sobre la seva fluïdesa.

Dir que un llibre és bo o dolent té mala fama. Fa de mandrós i segurament ja és això, que no explicar per què el llibre et sembla bo o et sembla dolent és una mica de gamarús i arrogant.

Dit això, i assumint que és bastant contradictori parlar de llibres en general (i en general parlar de qualsevol cosa en general) i no cenyir-se a l'especificitat més salvatge i a la concreció més humana (un autor, una obra, un passatge, un sol vers); assumint, doncs, que parlar pel broc gros sempre serà un immens bluf o un gran nyap, avui em sembla que *un llibre és bo* quan fa que t'hi vulguis quedar a viure a dins i que *un llibre és boníssim* quan et mira directament a la cara i et diu que de cap manera et construiràs una barraca a dins seu, que a dins del seu laberint no t'hi deixa quedar ni a prendre la fresca ni a enfilar-te a la para (per noble i bonica que sigui) i que, un cop has arribat al punt i final, t'espavilis i t'alliberis de l'enrampada que t'ha sabut provocar. Lluny, ben lluny de les pàgines.

Diria que *un llibre bo* té la capacitat genial d'abraçar-te o directament d'embruixar-te. D'estirar-te cap a ell amb una força misteriosa, amb una imaginació desbordant o amb una intel·ligència que no et deixa marxar i t'encadena. *Un llibre bo* t'absorbeix. Et segresta. Se't fa seu. Et desposseeix. T'arranca del garbuix de relacions i de la muntanya de coses de la realitat material. T'evadeix o et concentra fins a la follia. Et situa en una existència paral·lela, en un paisatge sense cos ni desig i, de tanta meravella com té, en un

deliri sensacional. *Un llibre bo*, per tant, també és una mica *dolent* perquè aconseguix fer-te seu.

A diferència d'aquest, a *un llibre boníssim* me l'imagino fent dos moviments. T'estira i t'expulsa. T'atrapa i et projecta molt lluny d'ell mateix. Se t'empassa i et vomita perquè és tan bo, *un llibre boníssim*, tan poc *dolent*, que sap perfectament que si el que aconseguix és que no et vulguis separar d'ell i que el necessitis per caminar i respirar és perquè ell mateix és un artefacte totalitzador que té un caràcter tirà. Soc tan l'hòstia, et diria, tan espectacular i perfecte, que no necessites res més. Cap diferència, cap altra cosa. Quina angúnia. Quina basarda.

Un llibre boníssim, en canvi, t'exigeix separar-te'n. Abandonar-lo. Dir-li que moltíssimes gràcies pel viatge fantàstic i per les preguntes que has sabut desaparar-me, però adeu-siau i bon vent. Potser perquè *la literatura boníssima* t'estampa en el món i t'ensenya que la literatura és una cosa seriosa i una cosa important que ni salva ningú ni fa que el planeta no peti ni que el món sigui just.

Havent llegit amb prou feines trenta pàgines de les gairebé quatre-centes de *L'home revoltat* de Camus (Raig Verd, 2022, trad. cat. Joan Fuster i Josep Palàcios), havent-m'hi acostat només així (de manera abrupta i superficial), diria que aquest és un exemple meravellós de *llibre boníssim*. Ho diria amb molta vergonya perquè ni ho puc afirmar amb co-neixement de causa ni té res d'especial, això que dic (s'ha dit i estudiat fins a la desesperació).

Diria, tanmateix, que *L'home revoltat* és un cas exemplar de *llibre boníssim* perquè crec que provoca això que deia aquí dalt (com ho provoquen *El dolor* de Duras, *El castell* de Kafka o *La mort i la primavera* de Rodoreda): una barreja de terror i d'admiració que fa que no el puguis deixar i que, alhora, et reclama de situar-te lluny, ben lluny de la lletra. Tanta lucidesa trasbalsa. Costa de pair. En molts aspectes i en dic només dos dels pocs que he llegit.

El primer: "Sense un valor superior que orienti l'acció, hom es dirigirà en el sentit d'eficàcia immediata. Com que res no és vertader ni fals, bo o dolent, la regla consistirà a ser el més eficaç, el més fort. Aleshores el món ja no es dividirà en justos i injustos, sinó en amos i esclaus. Així, ens girem cap al costat que ens girem, en el cor de la negació i del nihilisme, l'assassinat té el seu lloc privilegiat". Tela. O mirem de combatre el monstre de l'absurd que s'escampa per un temps que costa d'entendre o fliparem de debò.

El segon: "Tota filosofia de la no-significació viu sobre una contradicció pel mateix fet d'expressar-se [...] L'única actitud coherent basada en la no-significació seria el silenci, si el silenci al seu torn no significués". Val més mullar-se, doncs. I equivocar-se sense parar. I potser, algun dia, encertar-la.